

נובמבר 2025

"לא ידעתי שככה זה במקלט"

"לא ידעתי שככה זה במקלט" הוא משפט שאני שומעת לעיתים קרובות מנשים ששוהות במקלט לנשים נפגעות אלימות וילדיהן, בשל סיכון גבוה שנשקף לשלומן.

בכל פעם מחדש מתחדדת בי ההבנה עד כמה מעט החברה מכירה את המציאות בתוך מקלטים – ועד כמה תפיסות שגויות עלולים להרתיע ואפילו למנוע מנשים שזקוקות לנו להגיע למקלט ולקבל את ההגנה והסיוע להן הן זקוקות.

על פי נתוני משרד הרווחה, במהלך השנה האחרונה, שהו במקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן 649 נשים יחד עם 983 מילדיהן.

נשים נפגעות אלימות מגיעות למקלט, לרוב לאחר שסבלו מאלימות מתמשכת, ובעקבות מצב משברי, שהביא אותן להחלטה האמיצה לשבור את מעגל האלימות ולצאת אל הלא נודע.

הדרך לשערי המקלט רצופה בפחדים, בלבול וייאוש. זיק של תקווה נדלק בעיניים כששער המקלט נפתח ונגלית לעיניהם חצר מטופחת, מבנה מואר, נקי ובהיר, וקבלת פנים נעימה. לפעמים זה לוקח להן עוד יום או יומיים, אבל אז מגיע הרגע בו הן מתחילות לנשום בחופשיות.

מקלט לנשים נפגעות אלימות וילדיהן אינו בונקר מתחת לאדמה. המקלט הוא בית זמני שמאפשר להן פסק זמן ומחשבה על מה שהיה – ועל מה הן רוצות שיהיה.

המקלט כולל מרחבים ציבוריים, כגון חדר אוכל, מטבח, סלון, חצר ומרחבי ילדים נקיים, צבעוניים ומזמינים. בנוסף, לרשות כל משפחה עומד חדר מגורים פרטי צנוע, מאובזר, נקי ומאורר. במהלך תקופת השהות במקלט, הנשים זוכות לטיפול פסיכו-סוציאלי אינטנסיבי, לרבות שירותי ייעוץ וייצוג משפטי בתחומים הרלוונטיים לדיני משפחה, מיצוי זכויות, ומגוון פעילויות העשרה.

הדבר שמפתיע את הנשים יותר מכל הוא החום האנושי - האכפתיות. צוות המקלט מלווה אותן מרגע הכניסה – של אישה מפוחדת ומותשת ליד הדלת, ברגעי ההתמודדות עם הקושי, וגם ברגעים בהם היא מתחילה לחלום ולראות עתיד. עבור רבות מהן, מישהי מהצוות הופכת לדמות אם: כזו שמחבקת, אך גם מציבה גבולות שמחזירים תחושת יציבות.

אני יודעת, שבסביבה כזו, בטוחה ותומכת, הן יכולות לצמוח מחדש.

הילדים, כמעט תמיד, הם הראשונים להתמסר. הם מזהים מיד שהמקום בטוח. פתאום הם משחקים, צוחקים, פורחים ונהנים במסגרות הפעילות שלהם במקלט. החיוכים שלהם הם תזכורת יומיומית לסיבה בגללה אנחנו כאן.

נשים רבות, לקראת יציאתן מהמקלט, אומרות שלא היו מאמינות, אבל איכשהו, המקלט הפך להיות הבית שלהן, ונשות הצוות – משפחה. במקרים רבים הן מייחסות את התהליך והשינוי שעברו למקלט. אבל האמת היא שכל ההצלחות הן שלהן – אנחנו רק מספקים קרקע יציבה ופוריה. מרחב שמאפשר להן למצוא את כוחותיהן מחדש, לחלום חלומות, לתכנן תוכניות, ולרכוש כלים מעשיים ורגשיים כדי ליצור עבור עצמן ועבור ילדיהן מציאות טובה יותר.

(*) זהו טור דעה שנכתב ע"י דינה חבלין דהן, מנכ"לית מעון חירום לנשים ויו"ר פורום העמותות המפעילות מקלטים ופורסם לראשונה בדף הפייסבוק של "פוליטקלי קוראת".